

Het Mulier Instituut onderzoekt

Aandacht voor Veilig Sportklimaat groeit

DOOR JANINE VAN KALMTHOUT (MULIER INSTITUUT)

In deze rubriek belichten we een thema uit het sportverenigingsleven in Nederland.

In deze editie van Sport Bestuur en Management staat Veilig Sportklimaat centraal, op basis van de VSK Monitor 2015 die in november naar de Tweede Kamer is gestuurd.

Het programma 'Naar een veiliger sportklimaat' (VSK) ging in 2011 van start en de minister heeft pas besloten dat het nog doorloopt tot 2018. Onder leiding van sportkoepel NOC*NSF zijn de sportbonden aan de slag gegaan om het sociale klimaat op en rond de sportvelden te verbeteren. Sindsdien is de aandacht voor een veilig sportklimaat bij bonden en verenigingen gegroeid.

De afgelopen jaren zijn 42 sportbonden actief betrokken geweest in het programma. Bij deze zogenaamde VSK-bonden heeft dit thema meer prioriteit gekregen richting hun verenigingen en leden. Het thema 'Bevorderen van sportief gedrag bij verenigingen en leden' is gemiddeld op de vijfde plek van twaalf items van de beleidsagenda terug te vinden (figuur 1). Dat is drie plekken hoger dan in 2013. Voor niet-VSK-bonden staat dit thema volgens de eigen bestuurders gemiddeld op de tiende plek van het prioriteitenlijstje, nauwelijks hoger dan in 2013. Van de niet-VSK-bonden geeft twee vijfde aan dat ze in de toekomst aan de slag gaat met VSK. Organisatie van competitie staat bij alle bonden bovenaan de beleidsagenda. Andere belangrijkere items dan VSK zijn

ondersteuning op verenigingsbeleid en het aanbieden van cursussen en/of opleidingen voor trainers en scheidsrechters.

Bij verenigingen blijkt de gegroeide aandacht voor sociale veiligheid in de sport onder andere door een gestage groei in verenigingen die allerlei vormen van gedragsregels in hun club hebben (denk aan huisregels, gedragscode, tuchtreglement, huishoudelijk reglement) en de toename van verenigingen met een vertrouwenscontactpersoon (figuur 2).

Ten opzichte van 2008 is sprake van een verdubbeling van het aantal verenigingen met een vertrouwenscontactpersoon. In het voetbal heeft deze groei zich zeer sterk voltrokken de laatste jaren. Het aandeel verenigingen met een vertrouwens(contact)persoon groeide van 34 procent in 2013 naar 52 procent in 2015. Een vertrouwenscontactpersoon komt vaker voor bij teamsporten dan bij andere sporten.

De meeste verenigingsbestuurders zijn van mening dat gedragsregels in de vereniging nuttig zijn. De helft van de bestuurders zegt dat de sfeer beter is sinds de gedrags-

regels er zijn. Nog eens een kwart geeft ook aan dat de gedragsregels nuttig zijn, maar dat helaas niet iedereen zich hieraan houdt. Een kleine groep bestuurders zegt dat de regels niet nuttig zijn, omdat de meeste mensen deze niet kennen (6%) of omdat mensen zich hier niet aan houden (<1%). Voetbalbestuurders zijn net zo vaak van mening dat gedragsregels waardevol zijn, maar ze geven aanzienlijk vaker aan dat helaas niet iedereen zich aan deze regels houdt.

lets meer dan de helft van de verenigingsbestuurders is in het afgelopen jaar geconfronteerd met enige vorm van ongewenst gedrag bij of rondom sportwedstrijden of heeft hier klachten over gehad. Onder de voetbalbestuurders ligt dit percentage aanzienlijk hoger. Bijna alle voetbalbestuurders (94%) geven aan hier in het afgelopen jaar tegenaan te zijn gelopen.

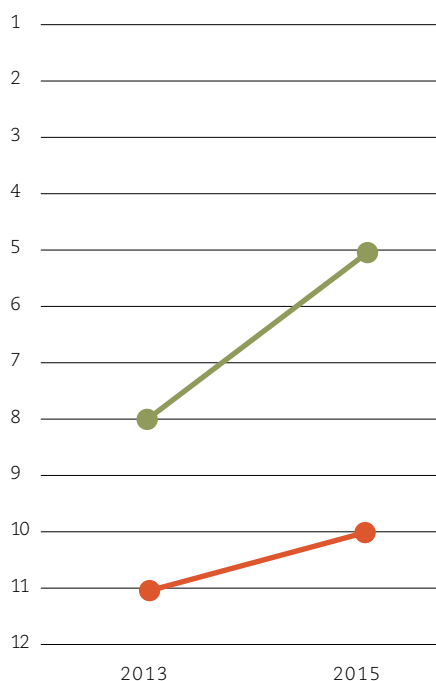
Bij ongewenst gedrag wordt vaak gedacht aan excessen, verbaal en lichamelijk geweld. Maar bij een veilig sportklimaat gaat het om meer dan die gedragingen. Als verenigingsbestuurders worden geconfronteerd met ongewenst gedrag in hun vereniging, dan is dat vaak verbaal geweld, maar

ook vernieling en vandalisme en overlast door geluid of alcoholgebruik (figuur 3).

Figuur 3 laat zien dat het nodig blijft om aandacht te besteden aan een veilig sportklimaat binnen de verenigingen. Het VSK-programma loopt de komende jaren door, zodat de producten, opleidingen in het kader van VSK, verder uitgerold kunnen worden en door meer verenigingen ingezet gaan worden. Hopelijk zien we in komende metingen dat de aandacht verder is gegroeid, verenigingen (nog) meer aan de slag zijn met een veilig sportklimaat en uiteindelijk een daling in ongewenst gedrag binnen clubs te zien is.

figuur 1

Ontwikkeling 'Bevorderen van sportief gedrag bij verenigingen en leden' als prioriteit onder sportbonden (in gemiddelde plek op de ranglijst)

Bron: Mulier Instituut, VSK Monitor 2015.

figuur 2

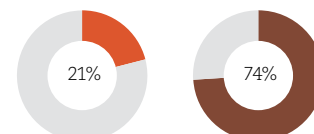
Aandeel verenigingen met een vertrouwens(contact)persoon (in procenten)

(in procenten)

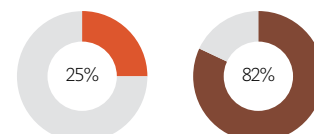
- Er is een vertrouwens(contact)persoon benoemd
- Er is een vertrouwens(contact)persoon benoemd
- Ten minste één vorm van gedragsregels aanwezig
- Ten minste één vorm van gedragsregels aanwezig

Sportbreed
Voetbal
Sportbreed
Voetbal

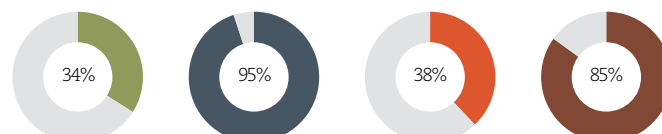
2008

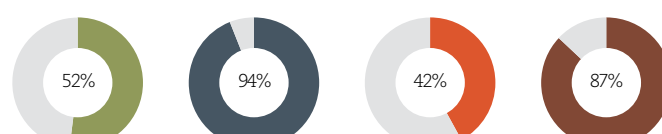
2011

2013

2015

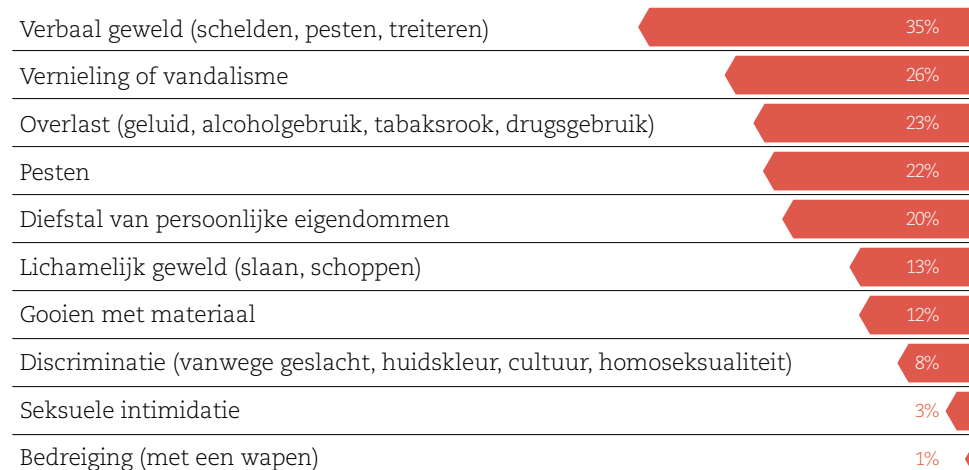

Bron: Mulier Instituut, VSK Monitor 2015.

figuur 3

Meest voorkomende vormen van ongewenst gedrag wanneer een bestuurder daarmee geconfronteerd werd in de afgelopen 12 maanden (in procenten)

(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, VSK Monitor 2015.